

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Avdelning 32

DOM
2018-03-12
Meddelad i Stockholm

Sida 1 (15)

Mål nr
25233-17

SÖKANDE

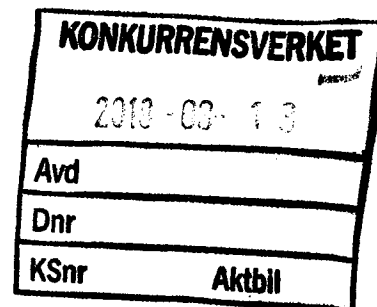
Invite Europe AB, 556595-7593
Box 143
619 23 Trosa

MOTPART

SKL Kommentus Inköpscentral AB, 556819-4798
117 99 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 935459

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag-fredag 08:00-16:30
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		
		www.domstol.se/forvaltningsratt		

YRKANDEN M.M.

SKL Kommentus Inköpscentral AB (SKI) genomför en upphandling av ramavtal avseende yrkeskläder och skor, dnr 2016-2. Upphandlingen är uppdelad i sammanlagt nio anbudsområden. Vid upphandlingen tillämpas ett öppet förfarande enligt 4 kap. 1 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Förhandsannons om upphandlingen skickades ut den 22 december 2016 och tilldelningsbeslut meddelades den 20 oktober 2017. Av beslutet framgår att Invite Europe AB (nedan Invite) fått sitt anbud förkastat på grund av bristande kravuppfyllelse.

Invite yrkar att upphandlingen ska rättas på så sätt att det ska genomföras en ny anbudsutvärdering avseende områdena 2a, 2b och 2c varvid bolagets anbud ska utvärderas. Invite anför bl.a. följande. Bolaget har fått sitt anbud förkastat eftersom SKI felaktigt ansett att det inte uppfyllt kravet på verkliga bruttopriser. Invite har enbart lämnat verkliga bruttopriser i sitt anbud, såväl i prisbilagan som i övrigt sortiment, i enlighet med kravet i förfrågningsunderlaget. SKI:s beslut att förkasta Invites anbud synes vara baserat på en fri prövning utifrån myndighetens godtycke. SKI:s bedömning av vad som utgör Invites verkliga bruttopriser saknar stöd i förfrågningsunderlaget. En sådan produkt- och prisjämförelse som SKI har genomfört innebär inte att SKI bedömer vad som utgör verkliga priser. Istället innebär den att SKI i praktiken ensam och efter eget godtycke avgör både vilka produkter en anbudsgivare får erbjuda och till vilka priser. En sådan tillämpning av kravet på verkliga priser saknar stöd i förfrågningsunderlaget och präglas av godtycke på ett sätt som strider mot principerna om likabehandling och transparens. Den produkt- och prisjämförelse som SKI har genomfört är dessutom felaktig i sak, då aktuella produkter inte låter sig jämföras på det sätt som gjorts. Även härvid har SKI bedömt Invites anbud på ett felaktigt och godtyckligt sätt, i strid med principerna om likabehandling och transparens. Om Invites anbud hade tagits upp till utvärdering skulle Invite

ha tilldelats ramavtal på första plats i ramavtalets rangordning för anbudsområdena 2a, 2b och 2c. SKI:s överträdelse har därmed medfört skada eller risk för skada för Invite i den mening som avses i 16 kap. 6 § LOU.

SKI bestrider bifall till ansökan och anför bl.a. följande. Invites anbud uppfyller inte kravet på att angivna bruttopriser ska vara verkliga. Anledningen till detta är de stora skillnaderna i nivån på de angivna bruttopriserna och priserna i bruttoprislistan. Detta visar på att bruttopriserna i prisbilagan är framställda för upphandlingen. Brutttopriserna för det specificerade sortimentet är avsevärt mycket lägre än för produkter med motsvarande kvalitet och funktion i Invites övriga sortiment. SKI har för flera positioner i Invites specificerade sortiment hittat produkter i det övriga sortimentet med motsvarande kvalitet och funktioner, men med betydligt högre pris. Vissa produkter är dessutom nästan identiska med de som angetts i det specificerade sortimentet, med den avgörande skillnaden att det har ett betydligt högre pris. De stora skillnaderna mellan bruttopriserna i prisbilagan och det övriga sortimentet kan inte förklaras på något annat sätt än att Invite angett bruttopriser som inte gäller i något annat sammanhang än i upphandlingen. Ytterligare en omständighet som med styrka talar för att Invites bruttopriser är framställda för upphandlingen är att de produkter som Invite offererat inte erbjuds bolagets övriga kunder på samma villkor. SKI har inte bara haft rätt att kontrollera uppgifterna i Invites anbud ytterligare, utan har dessutom varit skyldig att göra det för att inte riskera att olikbehandla övriga anbudsgivare. Varken det sätt på vilket SKI utformat det aktuella kravet, sin begäran om förklaring eller det sätt på vilket kravet tillämpats i prövningen av inkomna anbud, har begränsat Invite – eller vilken annan anbudsgivare som helst – i bolagets anbudsgivning. Det sätt på vilket SKI genomfört upphandlingen på har inte brutit mot någon av de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i den lagen. Förfrågningsunderlaget är utformat på ett transparent sätt och

alla anbudsgivare har haft möjlighet att lämna anbud på lika villkor. Invite riskerar därför inte att lida skada.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Bakgrund

Såsom angivits ovan genomför SKI en ramavtalsupphandling avseende yrkeskläder och skor. Av de administrativa kraven för upphandlingen följer att anbudsgivare ska lämna ett bruttopris för de varor som offereras i upphandlingen. Av punkten 2.11.1 tredje stycket i de administrativa kraven framgår följande:

Angivet bruttopris ska vara anbudsgivarens verkliga priser, dvs. bruttopriset ska inte vara framtaget för denna upphandling. Om SKI misstänker att bruttopriset är framställt för denna upphandling kan SKI komma att verifiera anbudsgivarens priser.

Invite har fått sitt anbud förkastat på grund av att SKI funnit att bolaget inte uppfyllt kravet på att lämna verkliga priser.

Invite har till grund för sin ansökan anfört en rad invändningar mot SKIs beslut och den metod som SKI använt för att komma fram till att Invite inte uppfyller kravet på verkliga priser. Förvaltningsrätten kommer nedan att bedöma dessa separat.

Bryter SKI:s metod för att identifiera anbud vars priser inte är verkliga mot de grundläggande principerna?

Invite har anfört att SKI genom den metod som myndigheten använt för att identifiera anbud vars priser inte är verkliga har brutit mot de grundläggande principerna. I denna del har Invite anfört bl.a. följande. SKI har gjort en egen bedömning av vad som ska anses utgöra ”verkliga priser” och har efter eget godtycke jämfört bruttopriser för produkter i prisbilagan respektive för produkter i övrigt sortiment, och lagt denna jämförelse till grund för vad som ska anses utgöra verkliga priser. Att begreppet verkliga priser ska bestämmas på detta sätt framgår dock inte av förfrågningsunderlaget. SKI har därmed tolkat in ett nytt obligatoriskt krav, innebärande att bruttopriser i prisbilagan inte får skilja sig på visst sätt från bruttopriser i övrigt sortiment. Ett förkastande strider mot likabehandlingsprincipen eftersom denna hindrar att ett anbud förkastas pga. krav som inte uttryckligen framgår av förfrågningsunderlaget, utan som följer av en tolkning av underlaget. Följaktligen kan förkastande av anbud endast göras om anbudet brister i förhållande till ett uttryckligt krav i förfrågningsunderlaget.

SKI å sin sida har i denna del anfört bl.a. följande. Det är Invite som ska visa att de krav som ställs i upphandlingen är uppfyllda. Som utgångspunkt ska dock SKI kunna lita på att uppgifterna i bolagets anbud är korrekta. Skyldigheten att kontrollera lämnade uppgifter sträcker sig normalt heller inte längre än till en jämförelse mellan anbudet och de krav som angetts i förfrågningsunderlaget. Detta gäller emellertid endast så länge det inte finns anledning att ifrågasätta lämnade uppgifter. Invite har visserligen angett att bruttopriserna i anbudet är bolagets verkliga genom att besvara en fråga därom jakande. Redan vid en ytlig granskning av priserna framstår emellertid inte den uppgiften som trovärdig. Om kravet på verkliga priser ska upprätthållas har SKI inte gärna kunnat bortse från den omständigheten.

SKI har därför inte bara haft rätt utan dessutom varit skyldig att göra det för att inte riskera att olikbehandla övriga anbudsgivare.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Den fråga som förvaltningsrätten ska ta ställning i denna del är om SKI brutit mot de allmänna principerna genom att inte ange i förfrågningsunderlaget vilken metod som myndigheten avsett använda för att identifiera anbud vars priser bedöms som överkliga. Vidare ska rätten pröva om SKI genom användandet av den aktuella metoden kommit att tillämpa ett nytt krav i upphandlingen.

I frågan om utvärderingsmetoder har EU-domstolen i ett likartat fall uttalat att det inte strider mot de grundläggande principerna för en myndighet att inte i förväg upplysa anbudsgivarna om vilka metoder som myndigheten avser använda vid utvärderingen och klassificeringen av deras anbud. Den aktuella metoden får dock inte leda till att tilldelningskriterierna i upphandlingen ändras (se TNS Dimarso, C-6/15, p. 37). EU-domstolen motiverar denna bedömning bl.a. med att den upphandlande myndigheten ska ha möjligheten att anpassa sin metod till omständigheterna i det enskilda fallet. Förvaltningsrätten gör mot denna bakgrund bedömningen att en myndighet inte heller är förhindrad att tillämpa en metod för kontroll av frågan om inkomna anbud uppfyller samtliga kvalifikationskrav utan att i förhand ha redogjort för hur så kan komma att ske. En sådan ordning är i likhet med vad EU-domstolen uttalat dessutom ägnad att säkerställa att myndigheten har möjligheten att anpassa sin metod efter förutsättningarna i det aktuella fallet. Förvaltningsrätten gör därför bedömningen att SKI inte brutit mot de grundläggande principerna genom att utelämna den använda metoden ur förfrågningsunderlaget.

Invite har vidare åberopat EU-domstolens dom i Pizzo (C-27/15) och de uttalanden som domstolen gör där om att likabehandlingsprincipen hindrar en myndighet från att utesluta en leverantör till följd av att denne har underlåtit att uppfylla en skyldighet som inte följer uttryckligen av upphandlingsdokumenten eller av gällande nationell lagstiftning. Enligt förvaltningsrätten är de uttalanden som EU-domstolen gjort i Pizzo dock inte tillämpliga i aktuellt fall. Avseende Pizzo var situationen så att det där aktuella kravet på att en administrativ avgift skulle betalas endast kunde läsas ut genom en samläsning av nationella bestämmelser, det behöriga beslutsorganets praxis och italiensk förvaltningsrättslig praxis vid tillämpningen och tolkningen av nationell rätt (se p. 45). Enligt förvaltningsrättens bedömning har kravet på att en anbudsgivare ska offerera sina verkliga priser, till skillnad från situationen i Pizzo, på ett klart och tydligt sätt framgått av förfrågningsunderlaget. Eftersom en upphandlande myndighet såsom ovan angetts dessutom är fri att anpassa sin bedömningsmetod utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet var det enligt förvaltningsrättens bedömning inte fel av SKI att på det sätt som myndigheten gjort kontrollera om de priser som Invite lämnat varit deras verkliga. Sammantaget gör domstolen därför bedömningen att SKI inte brutit mot de grundläggande principerna vid utformandet eller tillämpningen av den metod myndigheten använt för att identifiera anbud vars pris inte framstår som anbudsgivarens verkliga.

Innebär SKI:s produkt- och prisjämförelse att myndigheten verifierar om en anbudsgivares priser är verkliga och är den korrekt i Invite:s fall?

Invite har anfört att SKI:s produkt- och prisjämförelse inte innebär att myndigheten verifierar om anbudsgivaren har offererat verkliga bruttopriser eller inte. Till grund för detta har bolaget anfört bl.a. följande. Den jämförelse som SKI har gjort innebär att myndigheten avgör huruvida ett

visst bruttopris är tillåtet att lämna för en viss produkt i prisbilagan utifrån en jämförelse med en av SKI utvald produkt i övrigt sortiment, och på grundval av SKI utvalda produkttegenskaper. En sådan tillämpning av kravet på verkliga priser innebär i praktiken att SKI efter fritt skön avgör både vilka produkter och till vilket pris dessa produkter får offereras i prisbilagan. Detta istället för att, i enlighet med kravets syfte och förfrågningsunderlagets föreskrifter, anbudsgivarna tillåts offerera vilka produkter som helst, så länge produkterna uppfyller SKIs produktkrav och offereras till anbudsgivarens verkliga bruttopriser. SKIs tillämpning av kravet på verkliga priser står i strid med förfrågningsunderlaget, och präglas av godtycke på ett sätt som klart strider mot principerna om likabehandling och transparens. Vidare är SKIs jämförelse felaktig i sak. Produkterna i prisbilagan respektive övrigt sortiment har förvisso samma benämningar. Detta innebär dock inte att det är fråga om samma produkter. Två produkter med samma benämning, t.ex. midjebyxa, kan vara väsentligen olika produkter i sak; dvs. avseende kvalitet (t.ex. typ av tyg m.m.), antal funktioner, antal tillgängliga storlekar, tvättkrav, bakomliggande inköpsvillkor för produkten och en rad andra faktorer. En midjebyxa med visst antal funktioner, tillgängliga storlekar, eller tvättkrav m.m. motsvarar dock inte en midjebyxa med ett annat antal funktioner, tillgängliga storlekar eller med andra tvättkrav osv. Det är således många fler faktorer än "kvalitet" som avgör om produkter av samma benämning i prisbilagan respektive övrigt sortiment motsvarar varandra eller alls är jämförbara i sak. Samtliga de av SKI ifrågasatta produktpositionerna avser produkter som skiljer sig på en rad faktorer jämfört med produkter av samma benämning i övrigt sortiment. En sådan jämförelse som SKI har lagt till grund för sin bedömning låter sig därmed inte göras, med mindre än resultatet av jämförelsen blir felaktigt i sak. Det noteras här att samtliga de av SKI ifrågasatta produktpositionerna avser produkter som Invite har nödgats lägga till sitt ordinarie sortiment för att på bästa sätt möta SKIs produktkrav i upphandlingen. Detta innebär emellertid inte att bruttopriserna eller produkterna har tagits fram för upphandlingen.

Tvärtom gäller bruttopriserna lika för samtliga Invites potentiella kunder och så har även gällt vid tidpunkten för anbudets avlämnande.

SKI anför bl.a. följande. SKI har för flera positioner i Invites specificerade sortiment hittat produkter i det övriga sortimentet med motsvarande kvalitet och funktioner, men med betydligt högre pris. Vissa produkter är dessutom nästan identiska med de som angetts i det specificerade sortimentet, med den avgörande skillnaden att det har ett betydligt högre pris. Exempelvis har Invite offererat ett par leggings med bruttopriset 59 kronor. Priset för ett motsvarande par leggings i det övriga sortimentet är istället drygt 199 kronor exklusive moms. Båda produkterna består av 48 procent bomull, 47 procent polyester och 5 procent lycra. Kläderna uppfyller samma funktion. Produkten i det specificerade sortimentet finns tillgänglig i åtta olika storlekar. Produkten i det övriga sortimentet finns i sju olika storlekar. Produkten i det specificerade sortimentet har tvättrådet 60 grader medan produkten i det övriga sortimentet har tvättrådet 85 grader. Det framgår inte av anbudet vilket varumärke produkten i det specificerade sortimentet är av men produkten i det övriga sortimentet är av Invites egna varumärke. Den har alltså inte behövt köpas in från en dyr grossist, som bolaget påstår är en av förklaringarna till de högre priserna. Trots detta är produkten i det övriga sortimentet mer än tre gånger så dyr, som den som offererats i det specificerade sortimentet. SKI kan inte se annat än att produkterna är jämförbara, även om hänsyn tas till de parametrar som Invite angett. Invite har inte heller behövt ta fram nya produkter för att uppfylla kraven i upphandlingen.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Det krav som ställts i upphandlingen är som ovan angetts att de priser som offererats ska vara anbudsgivarens verkliga. Såsom förvaltningsrätten konstaterat är myndigheten fri att själv anpassa den metod den använder för

att identifiera sådana priser utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet. Den genomlysning och jämförelse som skett av de priser som Invite lämnat får enligt förvaltningsrättens mening ses som ett möjligt sätt att identifiera anbuds vars priser kan anses överkliga. Enligt förvaltningsrättens bedömning var SKI därför inte förhindrad av de grundläggande principerna att genomföra den granskning av Invites anbud på det sätt som skett. Enligt förvaltningsrättens mening är det därmed dock inte sagt att den tillämpande metoden också visat att Invite faktiskt har lämnat priser som inte är deras verkliga. Enligt förvaltningsrättens mening är de invändningar som Invite haft gentemot den aktuella metodens utfall rimliga ifråga om metodens exakthet. Förvaltningsrätten gör vidare bedömning att de produkter som SKI har jämfört med i det övriga sortimentet, trots sina likheter, inte är identiska med de produkter som erbjudits i det specificerade sortimentet. Förvaltningsrätten gör i denna del bedömningen att det inte kan uteslutas att skillnaderna i exempelvis tvättmöjligheter, beräknade avrop och annorlunda utformning har en sådan prispåverkan på produkterna som Invite har anfört. Den jämförelse av produkter som SKI gjort kan därför inte ensamt fastställa att de av Invite lämnade priserna inte var deras verkliga. Enligt förvaltningsrättens bedömning har SKI dock med stöd av den tillämpade metoden gjort sannolikt att Invite inte uppfyllde det aktuella kravet. Enligt domstolens bedömning var det som en följd av detta även rätt av myndigheten att förkasta bolagets anbud eftersom det vid tidpunkten för anbudsutvärderingen var sannolikt att Invite inte uppfyllde samtliga ställda ska-krav.

Det förvaltningsrätten därefter har att ta ställning till om Invite faktiskt har uppfyllt det aktuella kravet. I denna bedömning har förvaltningsrätten även att ta ställning till frågan om vem som har bevisbördan för det aktuella kravets uppfyllelse.

Har Invite uppfyllt kravet på verkliga priser?

Invite har anfört att bolaget har lämnat sina verkliga priser i upphandlingen och därför uppfyllt det aktuella kravet. Bolaget har i denna del anfört bl.a. följande. Samtliga offererade bruttopriser erbjuds var och en som önskar köpa samma varor från Invite. Sålunda saluförs samtliga aktuella produkter öppet på Invites webbshop till samma bruttopris, och har så också gjorts vid tidpunkten för anbudets avlämnande. Det kan därmed inte råda några tvivel om att Invites bruttopriser i anbudet är Invites verkliga och att dessa inte är framtagna endast för upphandlingen. Invite har nödgats ta fram nya produkter till sitt ordinarie sortiment för att möta SKIs produktspecifika krav i upphandlingen men detta innebär inte att produkterna eller deras bruttopriser kan anses vara framtagna enbart för upphandlingen. Detta eftersom produkterna ingår i Invites ordinarie sortiment, vilket erbjuds samtliga potentiella kunder till samma bruttopris som i Invites anbud.

SKI har anfört bl.a. följande. Invite har tagit fram ett särskilt sortiment med priser just för SKIs upphandling som inte är allmänt tillgängligt för andra. De produkter som Invite offererat som en del av det specificerade sortiment i upphandlingen har ett artikelnummer som inga andra artiklar i bolagets sortiment har. Dessa är markerade i prislisorna. Som synes finns produkterna som angetts i pris-bilagan angivna i nummerföljd och består av sex siffror. Detta skiljer ut produkterna i SKIs upphandling från samtliga produkter i sortimentet. Ingen annan produkt är benämnd på samma sätt. Till skillnad från vad Invite anför i ansökan är de produkter som ingår i bolagets specificerade sortiment heller inte allmänt tillgängliga för andra. Kläder med de artikelnummer som produkterna fått i anbudet finns inte i bolagets produktkatalog. Kläder med dessa artikelnummer finns heller inte allmänt tillgängliga i Invites webbshop. Det är bara om man känner till produkternas artikelnummer som det går att söka fram de varor som erbjuds SKI. Artikelnumren är dock inte allmänt tillgängliga eftersom de varken

finns angivna på hemsidan eller i bolagets produktkatalog. Artikelnumren är också angivna på ett annat sätt än bolagets övriga med sex siffror. Om möjligheten att någon av misstag söker på ett sexsiffrigt artikelnummer i webbshopen utesluts är det därför i praktiken endast SKI som känner till att produkterna erbjuds till de bruttopriser som Invite angett i sitt anbud.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

I mål om offentlig upphandling är det såsom huvudregel den som ansöker om överprövning som har åberopsbördan för de omständigheter och bevisning som ska ligga till grund för överprövningen (se HFD 2015 ref. 55). Frågan om vem som har bevisbördan är dock inte lika klar. Det saknas generellt sett författningsstöd och praxis i denna fråga (se Asplund mfl., ”Överprövning av upphandling – och andra rättsmedel enligt LOU och LUF”, 2012, s. 290).

I aktuellt fall är frågan om Invite har lämnat sina verkliga bruttopriser i upphandlingen. Den aktuella frågan har enligt förvaltningsrättens bedömning beröringspunkter med frågan om en leverantör ska uteslutas på grund av orimligt låga anbudspriser. I denna fråga har Högsta förvaltningsdomstolen uttalat att det är anbudsgivaren som har bäst tillgång till sådana uppgifter som kan förklara priset (se HFD 2016 ref. 3). Vidare har EU-domstolen, avseende samma rättsfråga, uttalat att det är anbudsgivaren som har att bevisa att ett anbud är allvarligt menat (se SAG ELV Slovensko, C-599/10, pp. 28 och 29). I likhet med dessa resonemang gör därför domstolen bedömningen att det är Invite som har bevisbördan för att de bruttopriser som de lämnat är deras verkliga priser.

Invite har till domstolen gett in ett antal handlingar till styrkande av att de priser bolaget lämnat är dess verkliga.

Bland annat har Invite lämnat in utdrag ur sitt anbud av vilket framgår att bolaget accepterar kravet i förfrågningsunderlaget om att bolaget ska lämna sina verkliga priser. Enligt förvaltningsrättens bedömning kan det av det aktuella utdraget endast utläsas att Invite i samband med anbudsgivningen angett att de aktuella priserna är deras verkliga. Någon bevisning för att så skulle vara fallet kan dock utdraget inte anses utgöra.

Invite har vidare gett in utdrag från sin hemsida till styrkande av att de offererade produkterna finns tillgängliga för alla att beställa. Enligt bolaget visar detta att produkternas priser inte är framställda enbart för upphandlingen utan utgör bolagets verkliga bruttopriser.

Förvaltningsrätten ifrågasätter inte att de aktuella produkterna finns listade på Invites hemsida. För att produkterna och de aktuella priserna ska kunna anses vara verkliga och inte framtagna specifikt för upphandlingen krävs det dock, enligt förvaltningsrättens mening, att de även faktiskt ska vara allmänt tillgängliga för andra köpare än avropande myndigheter inom SKIs ramavtalsupphandling.

Mot att andra kan ta del av de aktuella priserna och produkterna har SKI anfört, och fört bevisning kring, att de aktuella produkterna inte är sökbara på Invites hemsida genom användandet av hemsidans flikar. Bara i de fall man skriver in produktens artikelnummer i hemsidans sökfält går det att återfinna produkten på hemsidan. Till bemötande av detta har Invite anfört att detta påstående snarare får tala för hemsidans bristande funktionalitet och kan inte läggas till grund för det faktum att de aktuella priserna och produkterna inte tillhandahålls inom ramen för bolagets ordinarie sortiment.

Enligt förvaltningsrättens bedömning talar det faktum att det obestridligen inte går att hitta de aktuella artiklarna och deras priser genom en navigering på Invites hemsida utan att känna till deras specifika artikelnummer mot att

de skulle vara allmänt tillgängliga och i förlängningen utgöra bolagets verkliga bruttopriser. Av den dokumentation som tillförts målet har det heller inte visats att de aktuella produkterna återfinns i Invite:s produktkatalog eller i annan officiell information från bolaget.

Invite har även gett in bilder från sin hemsida (s.k. skärmdumpar) av vilka framgår att de ifrågasatta produkterna återfinns på hemsidan. Vid en granskning av denna bevisning kan domstolen konstatera att de aktuella skärmdumparna återfinns under en flik på Invites hemsida vilken namngivits som "Hem » Gömd". Detta faktum talar enligt förvaltningsrättens mening mot påståendet att en person utan kännedom om de aktuella produkternas artikelnummer skulle ha möjligheten att ta del av desamma vid en beställning från Invites hemsida. Eftersom produkterna inte heller har visats möjliga att hitta vid läsning av andra handlingar såsom officiella produktkataloger eller liknande från Invite har bolaget därför, enligt förvaltningsrättens bedömning, inte med stöd av de ingivna skärmdumparna kunnat visa att de priser som de offererat i SKIs upphandling varit verkliga och inte framtagna endast för den aktuella upphandlingen.

Till stöd för att även andra haft möjlighet att ta del av de aktuella priserna har Invite gett in kopior av e-post av vilka framgår att andra personer gjort beställningar i vilka vissa av de ifrågasatta produkterna ingått. Enligt förvaltningsrättens mening har de aktuella dokumenten ett relativt lågt bevisvärde eftersom de inte går att koppla till någon konkret beställare eller på annat sätt går att kontrollera ur bevishänseende. Det faktum att någon annan kunnat beställa enskilda av de aktuella produkterna visar inte heller det att övriga ifrågasatta produkter har getts priser som är verkliga.

Förvaltningsrätten gör samma bedömning som ovan vad gäller det av Invite ingivna utdraget ur vad som anges vara bolagets anbud i en upphandling från Surahammars kommun. Inte heller ur detta utdrag går det att utläsa att

Invite skulle ha offererat den aktuella produkten till Surahammars kommun eftersom utdraget inte på något sätt har någon koppling till kommunen annat än att dess namn har angetts i dokumentet. Någon annan form av bevisning som styrker att produkten faktiskt skulle ha offererats kommunen, och där det objektivt går att fastställa att kommunen mottagit offerten, har inte getts in. Förvaltningsrätten noterar vidare att det av det aktuella utdraget inte heller går att utläsas annat än att Invite offererat kommunen endast en av de av SKI ifrågasätta produkterna. Utdraget kan därför inte heller leda i bevisning att de övriga ifrågasätta produkterna skulle utgöra bolagets verkliga bruttopriser.

Vid en sammanvägning av den bevisning som återfinns i målet gör därför domstolen bedömningen att Invite inte har förmått visa att samtliga de priser det lämnat i upphandlingen utgör dess verkliga priser. Eftersom bolagets anbud därför inte uppfyllt ställda ska-krav gjorde SKI rätt när den förkastade det aktuella anbudet och ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Leif Nilsson
Rådman

Förvaltningsrättsnotarien Viktor Robertson har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.

